

INZET VEWIN VOOR HET NIEUWE KABINET

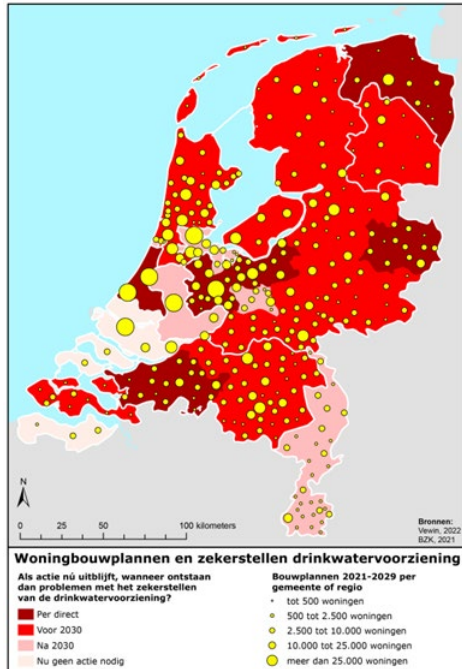
23 november 2023

Vandaag actie voor de toekomst van ons drinkwater!

De tien Nederlandse drinkwaterbedrijven, verenigd in Vewin, voorzien ruim 8 miljoen huishoudens en bedrijven continu (24x7) van gezond, lekker en betaalbaar kraanwater. Zij vervullen daarmee een vitale functie in de samenleving voor volksgezondheid, welzijn én welvaart.

Dat er altijd water uit de kraan komt lijkt vanzelfsprekend, maar dat dreigt steeds minder het geval te zijn. De beschikbaarheid, benutbaarheid en kwaliteit van drinkwaterbronnen – grond- en oppervlaktewater – staan steeds meer onder druk. Door toename van de bevolking, nieuwe woningen en economische groei stijgt de vraag naar drinkwater.

Alle tien drinkwaterbedrijven hebben vóór 2030 extra productiecapaciteit nodig, in een aantal gevallen al nu of op zeer korte termijn. Het is helemaal niet zeker dat dit tijdig lukt. Integendeel, drinkwaterbedrijven lopen tegen steeds meer juridische en bestuurlijke belemmeringen aan bij de vergunningverlening. Ook gebrek aan financieringsruimte is een struikelblok.

Zonder snelle actie van alle betrokken partijen, in het bijzonder provincies en Rijk, ontstaan in steeds meer regio's knelpunten bij het verzekeren van de drinkwatervoorziening en kunnen drinkwaterbedrijven niet aan de tot 2030 stijgende vraag naar drinkwater voldoen. Veel van de beoogde 900.000 nieuwe woningen zijn voorzien in regio's waar knelpunten op korte of langere termijn dreigen. Aan bedrijven moet nu soms al 'nee' worden verkocht.

Een transitie van het waterbeheer en het beter vasthouden van water zullen de duurzame inpassing van de drinkwatervoorziening op langere termijn vergemakkelijken. Voor de korte termijn is in *Water en bodem sturend* afgesproken om het drinkwaterbelang prioriteit te geven wanneer dat nodig is voor het garanderen van de leveringsplicht. Deze afspraak moet nu handen en voeten krijgen. Dat geldt ook voor de afgesproken doelen voor drinkwaterbesparing.

De beschikbaarheid en benutbaarheid van drinkwaterbronnen worden ook beperkt door de toenemende druk op de kwaliteit van de bronnen. Deze kwaliteit verslechtert door vervuiling vanuit landbouw, industrie en huishoudens. Afgesproken doelen (Kaderrichtlijn Water) worden niet gehaald. Herziening van vergunningen voor industriële lozingen – waaronder PFAS – gaat onvoldoende snel.

Programmapunten

1. Waarborg de leveringszekerheid van drinkwater via het Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030

Vewin en IPO stellen samen met IenW een *Actieprogramma beschikbaarheid drinkwaterbronnen 2023 – 2030* op. Zij brengen knelpunten concreet en transparant in beeld, inclusief oplossingen/acties. De acties moeten doorwerken in de gebiedsgerichte ruimtelijke plannen (NPLG, NOVEX). Het is zaak de prioriteit, die *Water en bodem sturend* toekent aan de drinkwatervoorziening, zo in daden om te zetten. Drinkwaterprojecten moeten ook prioriteit krijgen in de stikstofaanpak. De drinkwatersector vraagt van de minister van IenW een actieve invulling van zijn systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening, de bereidheid andere overheden aan te spreken op hun zorgplicht en zo nodig nationaal te voorzien in extra maatregelen of (nood)regelgeving.

2. Verduidelijk dat de wettelijke leveringsplicht en zorgplicht gelden voor huishoudens én bedrijven die drinkwaterkwaliteit nodig hebben

In de Drinkwaterwet staat dat de openbare drinkwatervoorziening volksgezondheid, welzijn én welvaart dient. Reeds nu komt de drinkwatervoorziening aan bedrijven soms in de knel. Als drinkwaterbedrijven niet meer kunnen voorzien in de behoefte van zakelijke klanten en deze – als dat al kan – eigen voorzieningen gaan treffen schaadt dat het doelmatig zoetwaterbeheer, leidt dat tot onderbenutting van de publieke infrastructuur (met kostenafwenteling naar huishoudens) en levert dat risico's op voor economie en werkgelegenheid. De drinkwatersector bepleit in de wet te verduidelijken dat drinkwaterbedrijven een brede leveringsplicht hebben, ook voor bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben, en overheden een zorgplicht die daarmee in verhouding is.

3. Pas de WACC-regelgeving aan om sterk stijgende investeringen mogelijk te maken

In de komende jaren moeten de drinkwaterbedrijven fors meer investeren. De mogelijkheden om meer inkomsten te genereren en deze investeringen te financieren worden begrensd door de WACC-regelgeving (Weighted Average Cost of Capital; gewogen vermogenskostenvoet). Deze regels houden op dit moment onvoldoende rekening met de sterk gestegen investeringsbehoefte en de steeds strengere eisen van de banken. IenW heeft een advies laten opstellen voor verbeteringen van de WACC-regelgeving. De drinkwatersector vraagt om snelle uitwerking zodat

op korte termijn concrete maatregelen kunnen worden genomen om financieringsruimte te scheppen voor de stijgende investeringen.

4. Verruim de mogelijkheden voor waterbesparend bouwen

De stijging van de drinkwatervraag kan worden beheerst door bewuster gebruik en hergebruik van drinkwater en het benutten van regenwater waar dat geen risico oplevert voor de gezondheid. De drinkwatersector bepleit:

- het aanpassen van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) zodat gemeenten via maatwerkregels de mogelijkheid krijgen tot het geven van aanwijzingen en het opleggen van verplichtingen tot waterbewust bouwen;
- het aanpassen van het Drinkwaterbesluit zodat niet alleen op het dak opgevangen regenwater als huishoudwater kan worden gebruikt en het mogelijk wordt dat huishoudwater voor meer toepassingen dan toiletspoeling gebruikt wordt. Het is essentieel dat hierbij de volksgezondheid wordt geborgd;
- het instellen van een financiële stimuleringsregeling van het Rijk als ondersteuning vanwege de lange terugverdientijd van waterbesparende installaties.

5. Neem extra maatregelen om de KRW-doelen voor drinkwaterbronnen te halen en pak PFAS-lozingen aan

Met het huidige beleid lukt het niet meer de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) uiterlijk in 2027 te halen. Ook geven overheden nauwelijks invulling aan hun wettelijke zorgplicht voor de bescherming van drinkwaterbronnen (Rli, 2023). Extra maatregelen om de KRW-doelen bij drinkwaterbronnen te halen zijn daarom nodig. De drinkwatersector bepleit:

- het opnemen in het NPLG van de bestaande doelen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen in drinkwaterbronnen, en het vastleggen van de bijbehorende maatregelen in de provinciale gebiedsprogramma's;
- het beter afstemmen van normen voor de toelating van stoffen zoals bestrijdingsmiddelen op KRW-normen;
- het versterken van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH), specifiek bij drinkwaterbronnen;
- het zo snel mogelijk minimaliseren van lozingen van PFAS, via aanscherping van vergunningen en vooruitlopend op het Europese verbod.